

MAPIRANJE POTPORA PROGRAMIMA RAZVOJA FILMSKE PISMENOSTI

- ANALIZA SUSTAVA FINANCIRANJA -

Godina izrade: 2023.

Pregled postupaka analize sustava financiranja

U svrhu analize svih postojećih nacionalnih i nad-nacionalnih izvora financiranja područja programskih aktivnosti filmske edukacije i poticanja filmske pismenosti pristupljeno je prikupljanju podataka.

Zbog nedostatka javno dostupnih statičkih podataka o rezultatima financiranja te sustavno obrađenih izvješća o provedbi programa izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja u području filmske umjetnosti, filmske pismenosti i edukacija u polju audiovizualnih djelatnosti, pristupilo se prikupljanju podataka primarnom metodom istraživanja, direktno od samih korisnika putem strukturirana upitnika u tabličnom obliku.

Slijedila je analiza svih postojećih nacionalnih, lokalnih i nadnacionalnih linija financiranja ovoga područja u Republici Hrvatskoj sekundarnom metodom istraživanja. Kako bi se dobio kvalitetan komparativni uvid kroz četverogodišnje razdoblje (prije i tijekom pandemijskog razdoblja), definirano je prikupljanje podataka iz 2018., 2019., 2020., i 2021. godine.

Tabličnim modelom, pored osnovnih podataka o korisnicima, gradu/županiji u kojem djeluju te načinu djelovanja (samostalno ili u partnerstvu), predviđen je unos izvora financiranja, ukupnog iznosa te iznosa koji se odnosi na programska područja koja su predmete analize i to kako slijedi:

- istraživačke aktivnosti u okviru filmskog obrazovanja
- razvoj filmskog obrazovanja u okviru institucionalnog odgoja i obrazovanja (predškolski, osnovnoškolski – razredna i predmetna nastava i srednjoškolski odgoj i obrazovanje)
- obrazovanje i stručno usavršavanje odgojno-obrazovnih djelatnika i djelatnika u kulturi (institucionalno i izvan-institucionalno)
- filmsko stvaralaštvo djece i mladih (u okviru i izvan odgojno-obrazovnog sustava)
- poticanje filmske pismenosti odraslih (radionice, edukativne aktivnosti)
- poticanje filmske pismenosti djece i mladih (radionice, edukativne aktivnosti)
- osiguranje dostupnosti audiovizualnog sadržaja za ranjive skupine.

Tijekom razdoblja lipanj - kolovoz 2022. godine, tablični model je proslijeđen na 301 e-mail adresu poslovnih subjekata korisnika sredstava Hrvatskog audiovizualnog centra (Javnog poziva za komplementarne djelatnosti) i Ministarstva kulture i medija (više programa iz kojih se financiraju filmske djelatnosti koje su predmet analize). Uz model, proslijeđene su Upute za popunjavanje te potom, u dva navrata, te Često postavljana pitanja i odgovori. Nažalost, do početka rujna pristigli su podaci od svega 27 korisnika što predstavlja 8,97 % od ukupnog uzorka iz baze postojećih korisnika sredstava.

Prikupljeni podaci od strane korisnika u tom postotku nisu dostatni niti relevantni za analizu financiranja izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja u području filmske umjetnosti, filmske pismenosti i edukacija u polju audiovizualnih djelatnosti.

Nakon uvida u problematiku tako lošeg odaziva od strane samih korisnika sredstava iz proračuna i iz EU izvora financiranja, proizlazi kako većina korisnika ne prati svoja programska/projektna financiranja odvojeno kako je bilo predviđeno tabličnim modelom te da im nije bilo moguće u tako kratkom roku strukturirati svoje programe/projekte prema traženom modelu. Nadalje, u velikom broju slučajeva su aktivnosti filmskog obrazovanja i poticanja filmske pismenosti dio postojećih programskih aktivnosti i odvajanje u kontekstu financiranja, dosega publike i ostalog predstavlja zahtjevan i složen postupak za većinu organizacija.

Preporuka svim izvorima financiranja ovih područja programskih i projektnih aktivnosti je svakako unificirati obrasce izvješća kako bi se nadalje moglo pristupiti analizi kako sustava financiranja tako provedbe planiranih aktivnosti, rezultata, broja korisnika te vrste troška koji se navedenim sredstvima financiranja pokrivaju.

U obrascu je nužno predvidjeti sljedeće pod-programske aktivnosti i polje djelovanja, kako bi se nadalje svako pojedinačno polje moglo analizirati, kako na nacionalnoj tako i na regionalnoj i lokalnoj razini financiranja:

1. Istraživačke aktivnosti,
2. Filmsko obrazovanje u okviru institucionalnog odgoja i obrazovanja,
3. Obrazovanje i stručno usavršavanje odgojno-obrazovnih djelatnika i djelatnika u kulturi,
4. Filmsko stvaralaštvo djece i mladih,
5. Poticanje filmske pismenosti odraslih,
6. Poticanje filmske pismenosti djece i mladih,
7. Osiguranje dostupnosti audiovizualnog sadržaja za ranjive skupine.

Metodologija i sadržaj

Metoda prikupljanja sekundarnih podataka (desk research) odnosila se na prikupljanje i analizu dostupnih podataka različitih izvora financiranja za programe i projekte u kulturi na godišnjoj razini tijekom razdoblja 2018.-2022. koje obuhvaća razdoblje prije i nakon pandemijskog utjecaja na sektor kulture i kreativnih industrija.

Nakon što su definirani svi mogući izvori financiranja za područje predviđeno predmetnim Akcijskim planom na nacionalnoj i nad-nacionalnoj razini, pristupilo se prikupljanju objavljenih rezultata javnih poziva za financiranje programa u kulturi te analizi istih na način da se odvoje financiranja za film i audiovizualne djelatnosti, te u okviru istoga financiranja za filmsko obrazovanje, filmsku pismenost i ostale nekategorizirane projekte kojima se potiče filmska pismenost kod svih ciljanih skupina.

Definirani izvori financiranja aktivnosti predmetnog programskog područja su određeni javni pozivi i natječaji koji se provode na:

1. Nacionalnoj razini – Hrvatski audiovizualni centar, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Zaklada Kultura Nova, Agencija za elektroničke medije te Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave
2. nad-nacionalnoj razini - Kreativna Europa i Europski socijalni fond
3. regionalnoj razini: Jedinice regionalne samouprave - županije,
4. lokalnoj razini: Jedinice lokalne samouprave - gradovi.

Pregledom dostupnih izvješća i informacija izdvojili su se programi i projekti iz područja filmskog obrazovanja i poticanja filmske pismenosti djece i mladih (djece predškolskog uzrasta, djece osnovnoškolskog uzrasta, djece i mladih srednjoškolskog uzrasta); te odraslih osoba (uvjetno rečeno) „nestručne“ javnosti. Ova skupina isključuje umjetnike i djelatnike u sustavu audio-vizualnih djelatnosti, te studente u sustavu visokoškolskog obrazovanja – studijskih programa iz polja filmske umjetnosti – namijenjenih budućim umjetnicima i djelatnicima u audiovizualnom sektoru.

U većini razmatranih izvora financiranja bilo je moguće jasno utvrditi programsko područje na koje se odnose te iste izdvojiti, međutim nije moguće tvrditi da su sva financiranja obuhvaćena predmetnom analizom.

Razlog tome je što nije bilo moguće pristupiti (svim) programskim i financijskim izvješćima za svaki pojedini program iz kojeg bi bilo posve razvidna pojedinačna aktivnost koja se odnosi na predmet analize kao i ukupna/dio sredstva koja su izdvojena za njihovu provedbu.

Imajući u vidu navedeno, podaci i analize koje slijede po pojedinim izvorima financiranja mogu ne odgovarati svim (ukupno) dodijeljenim sredstvima za aktivnosti filmskog obrazovanja i filmske pismenosti, međutim metodološki predstavljaju relevantan uzorak i svakako mogu odgovoriti na postavljene ciljeve analize:

- iz kojih izvora financiranja za podržavaju programi/projekte iz predmetnog Akcijskog plana
- u kojim omjerima se financijski podržavaju takvi programi/projekt u odnosu na ukupna izdvajanja za film ili za kulturu

Statistički gledano, ukupno je prikupljeno **264 izvješća o dodijeljenim sredstvima** koja su analizirana te slijedi pregled po pojedinim izvorima financiranja. Prikupljena izvješća, ovisno o provedbenom tijelu, objavljena su u jednom od sljedećih oblika:

- Rezultati Poziva,
- Odluka,
- Zaključak,
- Plan,
- Program.

Hrvatski audiovizualni centar

Hrvatski audiovizualni centar putem dva Javna poziva financira proizvodnju audiovizualnih djela, poticanje audiovizualne kulture, stvaralaštva i djelatnosti, te komplementarne djelatnosti. Zakonom o audiovizualnim djelatnostima "komplementarne djelatnosti" definiraju se kao:

- zaštita audiovizualne baštine, uključujući kinotečnu djelatnost, filmske festivale i druge audiovizualne manifestacije te djelatnosti razvijanja audiovizualne kulture, programi promocije i prodaje hrvatskih audiovizualnih djela, međunarodna suradnja, proučavanje i kritičko vrednovanje audiovizualnih djelatnosti, izdavaštvo u području audiovizualnih djelatnosti, programi stručnoga usavršavanja i/ili edukacije i programi audiovizualnih udruga i organizacija¹

Na temelju Godišnjeg plana, a na prijedlog ravnatelja Centra, Vijeće raspisuje javne pozive kojima se potiče razvoj, proizvodnja, promocija i distribucija audiovizualnih djela i komplementarne djelatnosti.

Javni poziv za komplementarne djelatnosti raspisuje se dva puta godišnje, a pokriva sljedeća područja i polja programskih aktivnosti:

- programi iz područja zaštite audiovizualne baštine, uključujući kinotečnu djelatnost,
- programi filmskih festivala i drugih audiovizualnih manifestacija,
- djelatnosti razvijanja audiovizualne kulture,
- programi promocije i prodaje hrvatskih audiovizualnih djela,
- proučavanje i kritičko vrednovanje audiovizualnih djelatnosti,
- izdavaštvo u području audiovizualnih djelatnosti,
- programi stručnoga usavršavanja i/ili edukacije,
- programi audiovizualnih udruga i organizacija.

Programi promocije i prodaje audiovizualne kulture, zatim programi iz područja zaštite audiovizualne baštine, uključujući kinotečnu djelatnost te programi filmskih festivala i drugih audiovizualnih manifestacija koji u okviru svoga programa nemaju programske aktivnosti obrazovanja, radionica, interaktivni odnos s publikama te programi stručnog usavršavanja i/ili edukacije filmskih umjetnika, djelatnika i studenata studijskih smjerova iz filmske umjetnosti i audiovizualnih djelatnosti - nisu bili predmetom ove analize. Navedeni programi predviđeni su drugim strateškim ciljevima nacionalnih programa za poticanje audiovizualnog stvaralaštva, odnosno nisu dijelom strateškog cilja razvoja filmske edukacije i poticanja filmske pismenosti.

¹ Zakon o audiovizualnim djelatnostima NN 61/18, na snazi od 19.07.2018.

Tablica: Dodjeljena sredstva temeljem Javnih poziva za dodjelu sredstava za poticanje komplementarnih djelatnosti Hrvatskog audiovizualnog centra za razdoblje 2018.-2021. godine, izvor podataka www.havc.hr, obrada podataka

UKUPNA GODIŠNJA IZDVAJANJA ZA POZIV KOMPLEMENTARNIH DJELATNOSTI:	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
djelatnosti razvijanja audiovizualne kulture	3.051.000,00 kn	3.121.500,00 kn	3.191.800,00 kn	3.261.800,00 kn	3.002.000,00 kn
filmski festivali i druge audiovizualne manifestacije	5.417.000,00 kn	5.387.500,00 kn	5.551.000,00 kn	5.492.500,00 kn	5.339.500,00 kn
objavljivanje književnih radova u području audiovizualnih djelatnosti / izdavaštvo u području audiovizualnih djelatnosti (od 2019.)	367.000,00 kn	278.000,00 kn	339.000,00 kn	424.700,00 kn	332.700,00 kn
programi audiovizualnih udruga i organizacija	1.450.000,00 kn	1.575.000,00 kn	1.544.000,00 kn	1.593.000,00 kn	1.546.000,00 kn
programi promocije i prodaje hrvatskih audiovizualnih djela	110.000,00 kn	152.000,00 kn	160.000,00 kn	160.000,00 kn	105.000,00 kn
programi stručnog usavršavanja i/ili edukacije (od 2019.)	723.000,00 kn	810.500,00 kn	856.000,00 kn	851.000,00 kn	868.000,00 kn
proučavanje i kritičko vrednovanje audiovizualnih djelatnosti	166.000,00 kn	229.000,00 kn	213.000,00 kn	257.000,00 kn	261.000,00 kn
zaštita audiovizualne baštine uključujući kinotečnu djelatnost	335.000,00 kn	440.000,00 kn	145.000,00 kn	175.000,00 kn	215.000,00 kn
UKUPNO:	11.644.000,00 kn	11.993.500,00 kn	11.999.800,00 kn	12.215.000,00 kn	11.669.200,00 kn
	godišnji rast/ pad %:	3,00%	0,05%	1,79%	-4,47%

HRVATSKI AUDIOVIZUALNI CENTAR - HAVC					
BROJ ORGANIZACIJA - KORISNIKA SREDSTAVA:	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
djelatnosti razvijanja audiovizualne kulture	123	122	139	125	119
filmski festivali i druge audiovizualne manifestacije	66	70	62	60	122
objavljivanje književnih radova u području audiovizualnih djelatnosti / izdavaštvo u području audiovizualnih djelatnosti (od 2019.)	24	15	20	22	17
programi audiovizualnih udruga i organizacija		31	28	30	29
programi promocije i prodaje hrvatskih audiovizualnih djela	3	5	5	6	4
programi stručnog usavršavanja i/ili edukacije	18	21	28	26	28
proučavanje i kritičko vrednovanje audiovizualnih djelatnosti	9	14	13	15	14
zaštita audiovizualne baštine uključujući kinotečnu djelatnost	3	5	2	4	4
UKUPNO:	246	283	297	288	283

"Javni poziv za dodjelu sredstava za poticanje komplementarnih djelatnosti "	Ukupno dodijeljena sredstva	Sredstva dodijeljena za filmsko obrazovanje i poticanje filmske pismenosti	Postotak od ukupno dodijeljenih sredstava	Ukupni broj programa dodijeljenih sredstava	Broj programa sredstava za filmsko obrazovanje i poticanje filmske pismenosti
2018.	11.644.000,00 kn	2.240.500,00 kn	19,24%	246	100
2019.	11.993.500,00 kn	2.039.500,00 kn	17,01%	283	96
2020.	11.999.800,00 kn	2.455.300,00 kn	20,46%	297	127
2021.	12.215.000,00 kn	2.404.500,00 kn	19,68%	288	110

Analizirajući podatke o financiranju područja našeg interesa, uočili smo nekolicinu organizacija koje su na istom javnom pozivu osigurale sredstva za više od jednog programa, odnosno priložili dvije prijave (primjerice: program izdavaštva te program radionica, zatim program osiguranja dostupnosti audiovizualnih sadržaja za osobe s invaliditetom te program stručnog usavršavanja odgojno-obrazovanih djelatnika i sl.) Stoga, za razliku od ostalih izvora financiranja, u slučaju Hrvatskog audiovizualnog centra razlikujemo broj korisnika od broja prijava.

Nadalje, već od sljedećeg Javnog poziva za komplementarne djelatnosti, kao što je navedeno u zadnjem dijelu čl. 1.1. ovoga poglavlja, svakako predložimo oblikovanje jedinstvenog obrasca izvješća u kojemu će se moći razlučiti polja aktivnosti, pratiti, evaluirati te osigurati viša razina uvida u kvalitetu, rezultate rada i učinke provedenih projekata i programa povjerenicima zaduženima u ovome području djelatnosti i aktivnosti.

U skladu s istime, predložimo uvođenje jedinstvene prijavnice na Javni poziv za komplementarne djelatnosti za programske aktivnosti iz filmske edukacije i poticanja filmske pismenosti.

Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske

Sukladno Zakon o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave (NN 85/20, čl. 12, "Ministarstvo kulture i medija obavlja upravne i druge poslove u području kulture koji se odnose na: osiguravanje financijskih, materijalnih i drugih uvjeta za obavljanje i razvitak djelatnosti kulture, a osobito muzejske, galerijske, knjižničarske, arhivske, kazališne, glazbene i glazbeno-scenske, nakladničke, likovne i audiovizualne."

Uzimajući u obzir da je cjelokupno oblikovanje, administriranje, provedba i praćenje sustava financiranja poticanja audiovizualnog stvaralaštva u okviru djelokrua Hrvatskog audiovizualnog centra od njegova osnutka, a temeljem Zakona o audiovizualnim djelatnostima i proizlazećim pod-zakonskim aktima, Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske provodi Javni poziv za predlaganje programa javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske u svim ostalim područjima kulture, kao što su:

- redovne djelatnosti udruga u kulturi,
- dramske i plesne umjetnosti te izvedbenih umjetnosti,
- glazbe i glazbeno-scenske umjetnosti,
- kulturno-umjetničkog amaterizma (glazbenog i folklornog),
- vizualnih umjetnosti,
- inovativnih umjetničkih i kulturnih praksi,
- monografija iz područja kulture i umjetnosti,
- potpore izdavanju knjiga,
- potpore inozemnim nakladnicima za objavljivanje prijevoda djela hrvatskih autora,
- izdavanja časopisa i elektroničkih publikacija,
- književnih manifestacija i nastupa na sajmovima knjiga,
- književnih programa u knjižarama,
- knjižnične djelatnosti,
- muzejske djelatnosti,
- digitalizacije kulturne baštine,
- gradnje, rekonstrukcije i opremanja kulturne infrastrukture,
- međunarodne kulturne suradnje.

Osim navedenih, usklađenih sa specifičnim djelatnostima kulture, Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske raspisuje, neovisno od programskom području, odnosno namijenjeni su različim područjima djelatnosti, uključivo i audiovizualnim djelatnostima i sljedeće Javne pozive:

- Javni poziv za predlaganje programa koji potiču razvoj publike u kulturi (od 2017. godine),
- Poziv za predlaganje umjetničko-edukativnih programa i/ili radionica za Ruksak (pun) kulture (od 2013. godine),
- Poziv za predlaganje programa koji omogućuju pristup i dostupnost kulturnih sadržaja za osobe s invaliditetom i djecu i mlade s teškoćama u razvoju (od 2020. godine).

Razvoj publika

Od 2017. godine Ministarstvo kulture i medija kontinuirano raspisuje Javni poziv za za predlaganje programa koji potiču razvoj publike u kulturi u Republici Hrvatskoj.

„Pod pojmom „razvoja publike“ podrazumijevaju se aktivnosti koje se poduzimaju da bi se, dodatnom potporom, poticalo sudjelovanje u kulturi i umjetnosti, ispunile potrebe i interesi postojeće publike te stvorila nova publika. Predloženi programi mogu se odnositi na sva područja kulture i umjetnosti: izvedbene i vizualne umjetnosti, književnost, kulturnu baštinu i film te programe međunarodne kulturne suradnje. Posebna će se pozornost posvećivati interdisciplinarnim programima koji nastoje povezati kulturu i umjetnost s drugim područjima društvenog djelovanja.“²

Na Poziv se mogu prijaviti: samostalni umjetnici, umjetničke organizacije, ustanove u kulturi, pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnosti u kulturi na području Republike Hrvatske, udruge, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i ustanove koje obavljaju djelatnost umjetničkog obrazovanja.

Na određeni način početak provedbe ovoga Poziva označio je korak ka prepoznavanju te stoga i implementaciji programa koji posebno omogućavaju pristup kulturnim i umjetničkim programima dislociranih mjesta stanovanja u Republici Hrvatskoj, povećanju sudjelovanja ranjivih skupina, povećanju vidljivosti kulturnih sadržaja u digitalnom obliku te istraživanju ovog segmenta djelovanja različitih pravnih osobnosti koje djeluju u području razvoja publika.

Tablica: Dodijeljena sredstva temeljem Javnih poziva za predlaganje programa koji potiču razvoj publike u kulturi u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2018.-2021. godine, izvor podataka www.min-kulture.gov.hr, obrada podataka od strane autora

Javni poziv za predlaganje programa koji potiču razvoj publike u kulturi u Republici Hrvatskoj	Ukupno dodijeljena sredstva	Sredstva dodijeljena za filmsko obrazovanje i poticanje filmske pismenosti	Postotak od ukupno dodijeljenih sredstava	Ukupni broj programa/korisnika dodijeljenih sredstava	Broj programa/korisnika sredstava za filmsko obrazovanje i poticanje filmske pismenosti
2018.	1.020.000,00 kn	77.642,00 kn	7,61%	28	2
2019.	1.995.878,00 kn	293.000,00 kn	14,68%	78	12
2020.	2.000.039,00 kn	255.650,00 kn	12,78%	87	10
2021.	1.981.000,00 kn	100.000,00 kn	5,05%	79	3

² Izvor: <https://min-kulture.gov.hr/javni-poziv-za-predlaganje-programa-koji-poticu-razvoj-publike-u-kulturi-u-republici-hrvatskoj-za-2022-godinu-rok-5-studenog-2021/21456> (preuzeto: 13.10.2022.)

Potencijalni nedostatak i područje mogućnosti napretka ovoga javnog Poziva krije se u smanjenim mogućnostima infrastrukturnog i institucionalnog razvoja niza organizacija u kulturi i umjetnosti. Troškovi redovitih djelatnosti nisu prihvatljivi, primjerice, odnosno fokus financiranja je na programskim djelatnostima. Prijedlog mogućeg razvoja Poziva mogao bi se ogledati u poticanju zapošljavanja osoba/e u području razvoja publika, medijaciji u umjetnosti, modernizacije komunikacija, uspostavljanja digitalnog sustava, širenja i produbljivanja odnosa s publikama te njihova diverzifikacija.

Ruksak (pun) kulture

Provođenje Programa omogućeno je Sporazumom o suradnji u provedbi programa Ruksak (pun) kulture – umjetnost i kultura u vrtiću i školi, koji su oba ministarstva potpisala u studenom 2014. godine za razdoblje od 2015. do 2020. godine. U 2021. godini potpisan je novi Sporazum o suradnji u provedbi programa Ruksak (pun) kulture – umjetnost i kultura u vrtiću i školi kojim Ruksak postaje stalni program u odgojno-obrazovnim ustanovama.

„Program Ruksak (pun) kulture omogućuje dostupnost umjetnosti i kulture djeci i mladima, općenito senzibilizira djecu i mlade za područje umjetnosti i kulture, a u hrvatskim ga školama i vrtićima provode stručnjaci (književnici, likovni i kazališni, glazbeni i plesni umjetnici). Namjera je programa da umjetnost i kultura budu jednako dostupni svoj djeci i mladima u Republici Hrvatskoj, a posebno onima koji žive u prometno slabije povezanim područjima.“³

Poziv za predlaganje umjetničko-edukativnih programa i/ili radionica za „Ruksak (pun) kulture – umjetnost i kultura u vrtiću i školi“	Ukupno dodijeljena sredstva	Sredstva dodijeljena za filmsko obrazovanje i poticanje filmske pismenosti	Postotak od ukupno dodijeljenih sredstava	Ukupni broj programa/korisnika dodijeljenih sredstava	Broj programa/korisnika sredstava za filmsko obrazovanje i poticanje filmske pismenosti
2018.	905.152,00 kn	41.389,00 kn	4,57%	67	3
2019.	1.770.571,00 kn	167.954,00 kn	9,49%	107	7
2020.	2.481.655,00 kn	273.522,00 kn	11,02%	63	7

Tablica: Dodijeljena sredstva temeljem Javnih poziva za predlaganje umjetničko-edukativnih programa i/ili radionica za „Ruksak (pun) kulture – umjetnost i kultura u vrtiću i školi“ za razdoblje 2018.-2020. godine, izvor podataka www.min-kulture.gov.hr, obrada podataka od strane autora.

Osiguranje dostupnosti za osobe s invaliditetom i djecu s teškoćama u razvoju

2020. godine Ministarstvo kulture Republike Hrvatske raspisalo je prvi javni poziv za predlaganje programa koji omogućuju pristup i dostupnost kulturnih sadržaja za osobe s invaliditetom i djecu s teškoćama u razvoju. Radi se o Pozivu koji je označio svojevrsnu prekretnicu u prepoznavanju i uvažavanju ovoga područja u koje je nužno ulagati kako bi se osigurale platforme za primjenu, uvažavanje i zaštitu prava svih osoba na kulturu i kulturne sadržaje.

³ Izvor: [https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Analize/R\(p\)K%20%20-%20izvje%C5%A1taj%20za%20WEB%202021.%20godina_AV.S.pdf](https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Analize/R(p)K%20%20-%20izvje%C5%A1taj%20za%20WEB%202021.%20godina_AV.S.pdf) (pristupljeno: 13.10.2022.)

Specifičnost ovoga Poziva jeste i prva suradnja u praksi Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Ureda pravobraniteljice za osobe s invaliditetom, kao i poticanje interdisciplinarnе suradnje dvaju područja: kulture i umjetnosti s jedne strane, te s druge područja socijalne djelatnosti.

Rezultat početka implementacije ovog Poziva su nacionalni projekti provedeni u skoro svim županijama Republike Hrvatske s ciljem uspostavljanja sustava dostupnosti kulture i umjetnosti za sve.

Među odobrenim projektima, u visini od 35,41% i u drugoj godini u visini od 28,80%, dodijeljeni su organizacijama nositeljima aktivnosti za implementaciju i provedbu projekata razvoja filmske pismenosti. Raspisivanje Poziva osiguran je na razini suradnje Ministarstva kulture i medija kao provedbenog tijela i Lutrije Republike Hrvatske iz čijih sredstava se financira Poziv.

Sustavna novčana podrška osiguranja dostupnosti kulturnih sadržaja omogućila je određenom broju organizacija (poput npr. Filmaktiva iz Rijeke) razvoj i unapređenje postojećih programa, dok je nekim drugim organizacijama omogućio izradu i stavljanje na raspolaganje javnosti važnih dokumenata poput Standarda audiodeskripcije (Savez slijepih Republike Hrvatske).

Poziv za predlaganje programa koji omogućuju pristup i dostupnost kulturnih sadržaja za osobe s invaliditetom i djecu i mlade s teškoćama u razvoju	Ukupno dodijeljena sredstva	Sredstva dodijeljena za filmsko obrazovanje i poticanje filmske pismenosti	Postotak od ukupno dodijeljenih sredstava	Ukupni broj programa/korisnika dodijeljenih sredstava	Broj programa/korisnika sredstava za filmsko obrazovanje i poticanje filmske pismenosti
2020.	1.564.438,00 kn	554.010,00 kn	35,41%	20	7
2021.	1.743.300,00 kn	502.000,00 kn	28,80%	25	6

Tablica: Dodijeljena sredstva temeljem Javnih poziva za predlaganje programa koji omogućuju pristup i dostupnost kulturnih sadržaja za osobe s invaliditetom i djecu i mlade s teškoćama u razvoju za razdoblje 2020.-2021. godine, izvor podataka www.min-kulture.gov.hr, obrada podataka od strane autora

Specifikacija programa audiovizualnih djelatnosti iz područja poticanja filmske pismenosti:

Dostupnost kulture - Programi audiovizualnih djelatnosti	
2020	554.010
Festival mediteranskog filma Split - Kino za osobe oštećenog sluha i vida	100.000
Hrvatski savez slijepih - Put do kulture	80.000
Istra film - INKLUZIVNO KINO	60.000
Kazališna družina Kerekesh teatar - ČUJEM SMIJEH, VIDIM KOMEDIJU	35.000
Pari Pikule - MOBILNA APLIKACIJA ZA OSOBE S OŠTEĆENJEM VIDA	150.000
Udruga Filmaktiv - Film svima	49.010
Udruga za autizam- Zagreb - Audio AUT	80.000

Dostupnost kulture - Programi audiovizualnih djelatnosti	
2021	502.000
Istra film - INKLUZIVNO KINO	90.000
Udruga Filmaktiv - Film svima 2021	117.000
Udruga Metamedij - U istom filmu	80.000
UDRUGA SLIJEPIH SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE-SISAK - InkluzivART	35.000
Udruga za razvoj 'uradi-sam' kulture - Radiona - #InkluLab - inovativne umjetničke i kulturne prakse	100.000
Umjetnička organizacija Kotar teatar - Spektar boja	80.000

Zaklada Kultura Nova

Zakladu 'Kultura nova' osnovala je Republika Hrvatska posebnim zakonom

usvojenim u Hrvatskom saboru 15. srpnja 2011. godine ('Narodne novine' 90/11) kao zakladu s osnovnom svrhom promicanja i razvoja civilnog društva u Republici Hrvatskoj na području suvremene kulture i umjetnosti.

'Kultura nova' pruža stručnu i financijsku podršku programima organizacija civilnog društva u kulturi koji: potiču razvoj produkcijskih i organizacijskih kapaciteta nositelja programa; podižu razinu profesionalnog djelovanja putem neformalnog obrazovanja i stručnog usavršavanja; potiču uspostavljanje međusektorske suradnje; pospješuju programsko umrežavanje i suradnju na nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini; potiču umjetničko stvaralaštvo i kulturno djelovanje mladih; potiču i druge programe usmjerene ostvarivanju svrhe Zaklade. Zaklada provodi i vlastite programe iz navedenih područja te godišnje objavljuje više javnih poziva.

Osam je programskih područja kroz koja se sufinanciraju programi organizacija civilnoga društva:

Programsko područje 1: Razvojna podrška za organizacije
(jednogodišnje, višegodišnje)

Programsko područje 2: Osmišljavanje i priprema novih programa/projekata

Programsko područje 3: Razvoj novih umjetničkih ideja

Programsko područje 4: Razvoj suradničkih platformi u Republici Hrvatskoj

Programski Razvoj (jednogodišnje, višegodišnje)

Programsko područje 5: Razvoj suradničkih platformi u Europi
(jednogodišnje, višegodišnje)

Programsko područje 6: Podrška za razvoj publike

Programsko područje 7: Podrška za organizacijsko i umjetničko pamćenje

Programsko područje 8: Podrška za profesionalno usavršavanje za upravljanje u kulturi

Programsko

Uvidom u godišnja programska i financijska izvješća za razdoblje od 2018. do 2021. godine te u objave rezultata prijave kojima su odobrena bespovratna sredstva u istom razdoblju, izdvojena su financiranja i organizacije/korisnici iz polja filmske umjetnosti, a potom one organizacije čiji programi odgovaraju aktivnostima filmskog obrazovanja/edukaciji izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja u području filmske umjetnosti, filmske pismenosti i edukacija u polju audiovizualnih djelatnosti.

Slijedi rekapitulacija dodjeljenih sredstva iz svih programskih područje koje Zaklada Kultura Nova financira, uključujući i područje PP1 temeljem kojeg se omogućava razvojna podrška organizacija:

	2018.	2019.	2020.	2021.
Ukupno dodijeljena sredstva	9.899.366,08 HRK	9.946.598,60 HRK	11.889.049,00 HRK	10.024.825,78 HRK
Dio za film (uključujući PP1)	1.441.133,57 HRK	1.069.996,67 HRK	1.502.487,92 HRK	1.396.041,00HRK
Udio sredstava %	14,56%	10,76%	12,64%	13,93%
Dio za filmsko obrazovanje	112.000,00 HRK	10.000,00 HRK	38.000,00 HRK	126.000,00 HRK
Udio u ukupno dodjeljenim sredstvima %	1,13%	0,10%	0,32%	1,26%
Ukupan broj organizacija	151	155	178	144
Dio za film (uključujući PP1)	19	17	21	16
Udio %	12,58%	10,97%	11,80%	11,11%
Organizacije za filmsko obrazovanje	3	1	1	1
Udio u ukupnom broju korisnika %	1,99	0,65%	0,56%	0,69%

Tablica: Dodijeljena sredstva temeljem Javnih poziva na predlaganje programa i projekata u okviru različitih programskih područja za razdoblje 2018.-2021. godine, izvor podataka www.kulturanova.hr, obrada podataka od strane autora

Nad-nacionalni izvori financiranja

Kreativna Europa

am Europske unije Kreativna Europa podupire europsku kinematografiju te kulturni i kreativne sektor s ciljem njihovog doprinosa održivom rastu i zapošljavanju. Odgovarajući na zasebne potrebe kulturnog i kreativnog sektora, definiraju su dvije programske aktivnosti: Potprogram Kultura i Potprogram MEDIA.

U okviru programskih područja koje podržava Potprogram MEDIA u proračunskom razdoblju 2014.-2020. godine uključeno je i područje *razvoja publike s ciljem poticanja filmske pismenosti i povećanja interesa za europske filmove kroz širok raspon različitih događanja* temeljem kojeg su objavljivani pozivi "Razvoj publike" za predlaganje projekata (2014. i 2015. godine) te u narednim godinama putem poziva u sklopu distribucije "Promidžba EU AV djela putem internet".

Tek u 2019. godini, Potprogram MEDIA uvodi izdvojeni poziv pod nazivom "Podrška Filmskom obrazovanju", dosada financirane inicijative i partnerstva vrijedan su izvor informacija i dobrih praksi.

Uvidom u rezultate poziva Potprograma MEDIA u promatranom razdoblju od 2018. do 2021. godine, hrvatske su organizacije sudjelovale u projektima razvoja publike i filmskog obrazovanja kako slijedi:

MEDIA Podprogram	Godina	Ukupno dodijeljena sredstva hrvatskim korisnicima	Nazivi programa i korisnika/organizacija
Promidžba EU AV djela putem interneta (distribucija)	2018.	€ 42.850,00	1) #EuropeanFilmChallenge, hrvatski partner je Udruga Pari pikule; 2) Film for kids at hospital, hrvatski partner Udruga Djeca susreću umjetnost; 3) Kinedok, hrvatski partner Restart
Promidžba EU AV djela putem interneta (distribucija)	2019.	€ 16.560,00	1) Kinedok, hrvatski partner Restart
Filmsko obrazovanje (naziv poziva) - naziv projekta: CINED 2.0 & Promidžba EU AV djela putem interneta (distribucija)	2020.	€ 138.702,00	1) Cined 2.0, hrvatski partner Bacači sjenki; 2) Film for kids at hospital, koordinator Djeca susreću umjetnost
Razvoj publike i filmsko obrazovanje	2021.	€ 165.457,30	1) Cined 2.1, hrvatski partner Bacači sjenki; 2) Film for kids at hospital, koordinator Udruga Djeca susreću umjetnost; 3) Kinedok, hrvatski partner Restart

Tablica: Pregled financiranja iz Potprograma MEDIA za programska područja razvoj publike i filmsko obrazovanje, Izvor MEDIA DESK Hrvatska⁴, obrada

Prikazan je objedinjeni pregled oba poziva 1) promidžba EU AV djela putem interneta te 2) filmsko obrazovanje, s ukupno povučenim iznosom od 363.569,30 EUR.

Kratki opis projekata:

1) #EuropeanFilmChallenge - u projektu ukupne vrijednosti 150.000 eura sudjeluje 7 partnera, a koordinator je Kino Tatriz iz Litve. Radi se o interaktivnom razvoju publike koji koristi digitalne alate za promociju europskog filma na nizu platformi za gledanje filmova.

2) Film za djecu u bolnicama – projekt ukupne vrijednosti 42.798 eura (2018.), 60.000 eura (2020.) realizirao se uz sudjelovanje 3 partnera te 360.637 eura (2021.) uz povećanje broja partnera na 6. Jedini je (zasada) projekt s koordinatorom iz Hrvatske. Online platformama koje sadrže EU AV djela i dodatnim edukativnim i zabavnim aktivnostima filmske pismenosti, utječe se na razvoj mlade publike u ranjivim situacijama kao što je boravak u bolnicama i u zdravstvenim ustanovama u 6 europskih zemalja.

⁴ <https://mediadesk.hr/>

3) Kinedok – u projektu ukupne vrijednosti 171.450 eura (2018.), 182.781 eura (2019.) i 447.518 eura (2021.) koordinator je Institut za dokumentarni film iz Češke, sudjeluje 6 partnera.

4) Cined 2.0 i 2.1 - koordinator je Cinemateca Portuguesa - Museu do Cinema iz Portugala, dok na projektu sudjeluje ukupno 12 partnera. Projektu su dodijeljena sredstva u iznosu od 647.942 eura (2018.) i 728.074 eura (2020.). Radi se o programu europskog filmskog obrazovanja koji cjelovitim digitalnim pristupom olakšava dostupnost europskog filma i potiče filmskog obrazovanja - namijenjen je djeci i mladima od 6 do 18 god, te učiteljima i edukatorima unutar i izvan školskog sustava.

https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/projects/search/?page=1&sort=projectCallYear_DESC&domain=ce2021&view=list&map=false&level2=media_31052594&level3=audience+development_31061530--film+education_31082107--on-line+distributi-on+%28%22promotion+of+european+works+online%22%29_31082110&activityYears=2021--2020--2019--2018

Godina dodjele sredstava	Naziv projekta:	Nositelj / koordinator:
2020	MOVING CINEMA. Methodologies, Strategies and Tools for Children and Young People to Appreciate European Films and Become an Active Audience	A BAO A QU ASSOCIACIO (ES)
2020	HISTORY- FILM - HISTORY	GEORGIAN NATIONAL FILM CENTER (GE)
2019	European Film Factory	INSTITUT FRANCAIS (FR)
2018	CINema and ART at School	FONDAZIONE CINETECA DI BOLOGNA (IT)
2020	CINED 2.0	CINEMATECA PORTUGUESA-MUSEU DO CINEMA IP (PT)
2018	SHORTCUT - SMALL STORIES, BIG ISSUES	FUNDACJA CENTRUM EDUKACJI OBYWATELSKIEJ (PL)
2018	Wrap 2018-2020	STICHTING CINEKID AMSTERDAM (NL)
2018	CinEd, an efficient European cinema education tool for 2020: Research - Action - Modelling	INSTITUT FRANCAIS (FR)
2018	Film Education; from Framework to Impact	BRITISH FILM INSTITUTE ROYAL CHARTER (UK)
2018	MOVING CINEMA. Methodologies, Strategies and Tools for Children and Young People to Appreciate European Films and Become an Active Audience	A BAO A QU ASSOCIACIO (ES)
2018	CINEMINI EUROPE	STICHTING EYE FILM MUSEUM (NL)
2020	Learning by Docs Europe	PLANETA MED SLU (ES)
2018	THE FILM CORNER RELOADED - A CULTURAL APPROACH	FONDAZIONE CINETECA ITALIANA (IT)
2020	Cinemini Europe 2	DFE - DEUTSCHES FILMINSTITUT & FILM MUSEUM (DE)
2017	Film: a language without borders	BRITISH FILM INSTITUTE ROYAL CHARTER (UK)

Europski socijalni fond

Tijekom razmatranog razdoblja od 2018. do 2021. godine, provedeno je nekoliko javnih poziva za financiranje projektnih prijedloga usmjerenih za poticanje filmske pismenosti ciljanih skupina i prema prioritetima definiranim Operativnom programu „Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.“, a koji se financira iz Europskog socijalnog fonda.

Ministarstvo kulture i medija (kao Posredničko tijelo razine 1) pripremi je javne pozive „Umjetnost i kultura“ iz navedena Operativnog programa, a koji su se proveli u okviru prioritetne osi 2 – *Socijalno uključivanje, investicijskog prioriteta 9.i. Aktivna uključenost, uključujući s ciljem promicanja jednakih mogućnosti te aktivnog sudjelovanja i poboljšanja zapošljivosti*, specifičnog cilja 9.i.1. - *Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti kroz promociju integracije na tržište rada i socijalne integracije ranjivih skupina i borba protiv svih oblika diskriminacije*.

Kako je poticanje pristupa kulturi ugrađeno u politike borbe protiv socijalne isključenosti i siromaštva⁵, osiguravanjem pretpostavki za jednakost pristupa i sudjelovanja u kulturi svih građana djeluje se u pravcu povećanja socijalne uključenosti i podizanja razine životnih uvjeta.

Javnim pozivima obuhvaćene su društvene skupine koje su najizloženije riziku od socijalne isključenosti kao što su djeca, mladi, i osobe starije od 54 godine:

- Umjetnost i kultura 54+ (osobe starije od 54 godine)
- Umjetnost i kultura za mlade (djeca i mladi do 25 godina)
- Umjetnost i kultura online (osobe mlađe od 25 i starije od 54 godine)

Kako se većina odobrenih projektnih prijedloga bavila kombinacijom različitih participativnih umjetničkih i kulturnih aktivnosti usmjerenim na socijalno uključivanje (primjerice čitalačke aktivnosti, likovne i etnografske radionice, scensko sudjelovanje i izložbe i slično), za predmetnu analizu izdvojeni su primjeri programa i organizacija čije su projektne aktivnosti uključivale (među ostalim) i aktivnosti poticanja filmske pismenosti.

⁵ [Nova europska agenda za kulturu](#), 2018., str 3

ESF - OP Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.	Godina:	Ukupno dodijeljena sredstva	Sredstva dodijeljena za filmsko obrazovanje i poticanje filmske pismenosti	Postotak od ukupno dodijeljenih sredstava	Ukupni broj programa/korisnika dodijeljenih sredstava	Broj programa/korisnika sredstava za filmsko obrazovanje i poticanje filmske pismenosti
Poziv na dostavu projektnih prijedloga "Umjetnost i kultura 54+"	2018.	19.694.067,19 kn	1.284.416,00 kn	6,52%	40	4
Poziv na dostavu projektnih prijedloga "Umjetnost i kultura za mlade"	2018.	15.001.189,00 kn	4.892.132,00 kn	32,61%	23	8
Poziv na dostavu projektnih prijedloga "Umjetnost i kultura online"	2021.	23.067.886,63 kn	4.664.221,00 kn	20,22%	53	11

Tablica: Rekapitulacijski pregled financiranih projekata iz Europskog socijalnog fonda, Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.“, Izvor: Ministarstvo kulture i medija, obrada

Uvidom u financirane projektne prijedloge iz programskog područja poticanja filmske pismenosti ciljanih skupina definiranim samim pozivima u razdoblju od 2018. do 2021., proizlazi kako je najveći broj projekata odobreno u okviru poziva „Umjetnost i kultura online“ (11 od 53), potom u okviru poziva „Umjetnost i kultura za mlade“ ⁶(8 od 23).

Iz poziva „Umjetnost i kultura 54+“⁷ namijenjenog osobama starije životne dobi koje su često nedovoljno uključene u život zajednice te iz različitih razloga u ograničenoj mjeri sudjeluju u kulturnim i umjetničkim aktivnostima, zabilježen je najmanji broj projekata iz područja poticanja filmske pismenosti, njih 4 od ukupno 40 financirana projekta.

Predmetni pregled i udio programa kojima se potiče filmska pismenost ciljanih skupina iz razmatranih poziva Europskog socijalnog fonda potrebno je sagledati/tumačiti kao okvirni pregled, imajući u vidu kako nije bilo moguće izdvojiti u financijskom smislu pojedine aktivnosti filmske pismenosti iz ukupne vrijednosti projektnih aktivnosti (koje uključuju i troškove upravljanja i administracije projektom, nabavu opreme, troškove promidžbe i vidljivosti i druge).

6 <https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Umjetnost%20i%20kultura%20za%20mlade.pdf>, pregled financiranih projekata Umjetnost i kultura za mlade, pristupljeno 10. rujna 2022.

7 <https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Fondovi%20EU/Pregled%20projekata%20Umjetnost%20i%20kultura%2054plus.pdf>, pregled financiranih projekata Umjetnost i kultura 54+, pristupljeno 10. rujna 2022.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Sukladno članku 33. Zakona o udrugama (Narodne novine, broj 74/2014., 70/2017. i 98/2019.) te na temelju Odluke o načinu raspodjele sredstava iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za određenu godinu namijenjenih financiranju projekata udruga u području izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja djece i mladih, a prema odredbama Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge (Narodne novine, broj 26/2015. i 37/2021.), Ministarstvo znanosti i obrazovanja raspisuje godišnji **Natječaj** za dodjelu bespovratnih sredstava projektima udruga u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja djece i mladih u školskoj godini.

Temeljni ciljevi Natječaja su razviti i provesti učinkovite i održive aktivnosti koje će promicati jednakopravnost, socijalnu uključenost te očuvanje nacionalnog i lokalnog identiteta, pridonijeti razvoju demokratskih načela i aktivnoga građanstva, povećati znanje o ljudskim pravima i aktivnom građanstvu, unaprijediti životne vještine djece i mladih, poticati kreativnost, stvaralaštvo i poduzetničke vještine te zdrave stilove života u djece i mladih, kao i razviti vještine i kompetencije u području tehnike te informacijskih i komunikacijskih tehnologija.

Udrugama koje prijavljuju svoje programe preporučuje se strukturiranje projektnih prijedloga u skladu sa *Smjernicama za projekte udruga koji se provode u odgojno-obrazovnim ustanovama*. Prema općim uvjetima natječaja i definiranim područjima aktivnosti, tematika filmskog obrazovanja i filmske pismenosti može se tematski odnositi na P1: Promicanje socijalne uključenosti te očuvanja nacionalnog i lokalnog identiteta, a može se odnositi i kao pod-područje P3: Poticanje razvoja kompetencija u prirodoslovno-matematičkom području, b: Odgoj i obrazovanje za financijsku, digitalnu i medijsku pismenost.

Slijedi kratki pregled rezultata *Natječaj za dodjelu bespovratnih sredstava projektima udruga u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja djece i mladih u školskim godinama: 2017./2018., 2019./2020., 2021./22..* Za školsku godinu 2020./2021. nije objavljivan Natječaj.

Javni poziv za predlaganje programa koji potiču razvoj publike u kulturi u Republici Hrvatskoj	Ukupno dodijeljena sredstva	Sredstva dodijeljena za filmsko obrazovanje i poticanje filmske pismenosti	Postotak od ukupno dodijeljenih sredstava	Ukupni broj programa/korisnika dodijeljenih sredstava	Broj programa/korisnika sredstava za filmsko obrazovanje i poticanje filmske pismenosti
2018.	1.020.000,00 kn	77.642,00 kn	7,61%	28	2
2019.	1.995.878,00 kn	293.000,00 kn	14,68%	78	12
2020.	2.000.039,00 kn	255.650,00 kn	12,78%	87	10
2021.	1.981.000,00 kn	100.000,00 kn	5,05%	79	3

Tablica: Dodijeljena sredstva temeljem Odluka o dodjeli bespovratnih sredstava projektima udruga u području izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja djece i mladih u školskim godina tijekom razdoblja 2018.-2021. godine, izvor podataka www.mzo.hr, obrada podataka od strane autora

Udio sredstava dodijeljenih za programe/projekte iz područja filmskog obrazovanja i poticanja filmske pismenosti djece i mladih kreće se u postotku od 0 do 4,44%, a najviši broj korisnika njih troje registrirano je u rezultatima dodjele bespovratnih sredstava u školskoj godini 2019./2020.

Agencija za elektroničke medije

Temeljem članka 19., stavak 1 Zakona o elektroničkim medijima (NN111/21) Vijeće za elektroničke Agencije za elektroničke medije objavljuje redovne godišnje javne pozive za sufinanciranje projekata na temu poticanja medijske pismenosti.

Svrha sufinanciranja je jačanje i razvoj medijske pismenosti građana, razvoj edukacijskih materijala i programa na raznovrsnim platformama te osviješćavanje javnosti o važnosti medijske pismenosti.

Slijedi pregled rezultata javnih poziva za prikupljanje ponuda za sufinanciranje projekata na temu poticanja medijske pismenosti u razmatranom četverogodišnjem razdoblju:

Javni pozivi za prikupljanje ponuda za sufinanciranje projekata na temu poticanja medijske pismenosti	Ukupno dodijeljena sredstva	Sredstva dodijeljena za filmsko obrazovanje i poticanje filmske pismenosti	Postotak od ukupno dodijeljenih sredstava	Ukupni broj programa/korisnika dodijeljenih sredstava	Broj programa/korisnika sredstava za filmsko obrazovanje i poticanje filmske pismenosti
2018.	300.000,00 kn	104.000,00 kn	34,67%	23	7
2019.	400.000,00 kn	119.000,00 kn	29,75%	26	5
2020.	400.000,00 kn	136.000,00 kn	34,00%	23	7
2021.	300.000,00 kn	172.500,00 kn	57,50%	22	10

Tablica: Dodijeljena sredstva temeljem Javnih poziva za prikupljanje ponuda za sufinanciranje projekata na temu medijske pismenosti Agencije za elektroničke medije, za razdoblje 2018.-2021. godine, izvor podataka www.aem.hr, obrada podataka od strane autora

Tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave

U skladu s ciljem analize i uvida u mogućnosti, modalitete i postupke raspodjele novčanih sredstava za projekte i programe javnih potreba u kulturi na razinama lokalnih samouprava (gradova) i područnih odnosno regionalnih samouprava (županija) pristupilo se prikupljanju rezultata Javnih poziva za javne potrebe u kulturi.

Radi stjecanja što preciznijeg uvida u podršku razvoja audiovizualnih djelatnosti te napose poticanju razvoja filmske edukacije i filmske pismenosti, izuzimajući iz analize lokalne samouprave čija raspodjela novčanih sredstava za javne potrebe u kulturi neće utjecati u konačni ishod statističkog pregleda, odnosno postotak dodijeljenih sredstava nije relevantan za statistička istraživanja, pristupili smo analizi sljedećih:

- Jedinice područne (regionalne samouprave): sve županije Republike Hrvatske / ukupan broj analiziranih samouprava: dvadeset (20)
- Jedinice lokalne samouprave: gradovi* Republike Hrvatske / ukupan broj analiziranih samouprava: dvadeset sedam (27)

**Gradovi analizirani u ovom dokumentu vodeći se s 3 kriterija: sjedišta županija, gradovi koji imaju više 15.000 stanovnika, gradovi koji izdvajaju više od 5% proračuna za kulturu.*

Pretraživanjem javno dostupnih podataka na mrežnim stranicama samouprava uočene su brojne poteškoće i izazovi. Najveće poteškoće se vezuju uz činjenicu da sve lokalne i regionalne samouprave ne raspoređuju novčana sredstva u skladu sa Zakonom o javnim potrebama u kulturi, te posljedično službeni dokumenti temeljem kojega se vrši raspodjela sredstava su raznoliki. Druga poteškoća je, unatoč zakonski propisima koji nalažu javnu dostupnost raspodjele javnih sredstava isti nisu dostupni jednostavnim internterskim pretraživanjima, stoga je direktna komunikacija i korespondencija bila nužna. U slučaju određenog broja neophodna je bila višestruka korespondencija, te su odgovori uslijedili nakon većeg broja podsjetnika pisanim putem.

Nadalje, uvid u precizno raspoređena sredstva za filmsku umjetnost i audiovizualne djelatnosti, nije moguć jer takva raspodjela kod većeg broja gradova i županija ne postoji. Stoga, tabelarni prikaz izdvojen je isključivo za samouprave koje sukladno podjeli raspoređuju sredstva te stavljaju na raspolaganje javnosti. Precizan uvid u iznose raspoređene za filmsku edukaciju i poticanje filmske pismenosti moguć je samo u slučaju korisnika / organizacija koje su dostavile precizne podatke o financiranju vlastitih programskih aktivnosti.

U ispod izloženim tabelama lokalnih i regionalnih samouprava koje raspoređuju te stavljaju na raspolaganje javnosti raspodjelu sredstava sukladno Zakonu o javnim potrebama u kulturi, navedena sredstva i postotci Sredstava dodijeljenih za filmsko obrazovanje i poticanje filmsku pismenost ne mogu biti predmetom sustavne analize financiranja korisnika i programa poticanja filmske pismenosti. Temelj za izdvojene navedene iznose i postotke u ovom dokumentu bili su:

- Javno dostupni podaci o korisnicima (organizacijama i ustanovama) te programima i projektima koje iste provode,
- Dostavljeni podaci od strane korisnika (organizacija i ustanova) odnosno ispunjene tabele podijeljene na kategorije programskih aktivnosti sukladno Analizi stanja,
- Naziv i kratki opis, tamo gdje su opisi bili javno dostupni, odobrenih programa i projekata.

Tijela lokalne samouprave – gradovi

Temeljem Rezultata javnog natječaja ili poziva, Odluke, Izvješća o provedbi i/li Zaključka o raspodjeli financijskih sredstava za „**javne potrebe u kulturi**“ sredstva su rasporedili sljedeći gradovi:

- Zagreb, Velika Gorica, Karlovac, Sisak, Osijek, Dubrovnik, Rijeka, Slavonski Brod, Zadar, Pula, Bjelovar, Sinj, Koprivnica,

Temeljem Odluke o dodjeli financijskih sredstava „**udrugama i drugim organizacijama civilnog društva koje provode programe i projekte u području kulture**“ sredstva su rasporedili sljedeći gradovi:

- Zaprešić, Zaprešić, Šibenik, Metković, Đakovo, Pazin

Temeljem Rezultata javnog natječaja ili poziva, Odluke, Izvješća o provedbi i/li Zaključka o raspodjeli financijskih sredstava za „**javne potrebe**“ sredstva su rasporedili sljedeći gradovi:

- Senj

Temeljem Plana raspodjele financijskih sredstava za „**predlagatelje programa koji nisu proračunski korisnici**“ sredstva su rasporedili sljedeći gradovi:

- Split

Temeljem rezultati javnog natječaja za dodjelu financijskih sredstava „**organizacijama civilnog društva iz područja kulture, socijalne skrbi i zdravstvo**“ sredstva su rasporedili sljedeći gradovi:

- Samobor

Temeljem Odluke o odobravanju financijskih sredstava za „**projekte/programe udruga za područje mladih, odgoja i obrazovanja, socijalne skrbi i zdravstva i kulture**“ sredstva su rasporedili sljedeći gradovi:

- Varaždin

Temeljem rezultata javnog poziva za potpore projektima i programima namijenjenim zadovoljavanju „**javnih potreba u društvenim djelatnostima**“ sredstva su rasporedili sljedeći gradovi:

- Čakovec

Temeljem Odluka o raspodjeli sredstava za financiranje programa/projekata „**javnih potreba u kulturi i tehničkoj kulturi**“ sredstva su rasporedili sljedeći gradovi:

- Vukovar, Vinkovci, Solin

Grad Zagreb						
GOD.	NAZIV POZIVA / NATJEČAJA / DOKUMENTA	UKUPNO DODIJELJENA SREDSTVA	UKUPNO DODIJELJENA SREDSTVA ZA FILM I AV DJELATNOSTI	SREDSTVA DODIJELJENA ZA FILMSKO OBRAZOVANJE I POTICANJE FILMSKE PISMENOSTI	POSTOTAK SREDSTAVA DODIJELJENIH ZA FILMSKO OBRAZOVANJE I POTICANJE FILMSKE PISMENOSTI	BROJ SUBJEKTA/ KORISNIKA
2018	PROGRAM JAVNIH POTREBA U KULTURI ZA 2018. - FILMSKA DJELATNOST	7.166.000,00 HRK	7.166.000,00 HRK	520.000,00 HRK	7,26%	45
2019	PROGRAM JAVNIH POTREBA U KULTURI ZA 2019. - FILMSKA DJELATNOST	7.870.000,00 HRK	7.870.000,00 HRK	181.000,00 HRK	2,30%	6
2020	PROGRAM JAVNIH POTREBA U KULTURI ZA 2020. GODINU - FILMSKA DJELATNOST	7.467.850,00 HRK	7.467.850,00 HRK	141.600,00 HRK	1,90%	3
2021	PROGRAM JAVNIH POTREBA U KULTURI ZA 2021. GODINU - FILMSKA DJELATNOST	7.385.000,00 HRK	7.385.000,00 HRK	178.000,00 HRK	2,41%	5
Grad Split						
GOD.	NAZIV POZIVA / NATJEČAJA / DOKUMENTA	UKUPNO DODIJELJENA SREDSTVA	UKUPNO DODIJELJENA SREDSTVA ZA FILM I AV DJELATNOSTI	SREDSTVA DODIJELJENA ZA FILMSKO OBRAZOVANJE I POTICANJE FILMSKE PISMENOSTI	POSTOTAK SREDSTAVA DODIJELJENIH ZA FILMSKO OBRAZOVANJE I POTICANJE FILMSKE PISMENOSTI	BROJ SUBJEKTA/ KORISNIKA
2018	Plan raspodjele financijskih sredstava za predlagatelje programa koji nisu proračunski korisnici za 2018. godinu	3.819.500,00 HRK	540.000,00 HRK	106.000,00 HRK	2,78%	5
2019	Plan raspodjele financijskih sredstava za predlagatelje programa koji nisu proračunski korisnici za 2019. godinu	3.682.950,00 HRK	502.000,00 HRK	23.000,00 HRK	0,62%	3
2020	Plan raspodjele financijskih sredstava za predlagatelje programa koji nisu proračunski korisnici za 2020. godinu	2.979.140,00 HRK	444.820,00 HRK	16.750,00 HRK	0,56%	2
2021	Plan raspodjele financijskih sredstava za predlagatelje programa koji nisu proračunski korisnici za 2021. godinu	4.605.000,00 HRK	550.000,00 HRK	37.000,00 HRK	0,80%	3
Grad Rijeka						
GOD.	NAZIV POZIVA / NATJEČAJA / DOKUMENTA	UKUPNO DODIJELJENA SREDSTVA	UKUPNO DODIJELJENA SREDSTVA ZA FILM I AV DJELATNOSTI	SREDSTVA DODIJELJENA ZA FILMSKO OBRAZOVANJE I POTICANJE FILMSKE PISMENOSTI	POSTOTAK SREDSTAVA DODIJELJENIH ZA FILMSKO OBRAZOVANJE I POTICANJE FILMSKE PISMENOSTI	BROJ SUBJEKTA/ KORISNIKA
2018	PLAN RASPODJELE SREDSTAVA ZA PROGRAME JAVNIH POTREBA U KULTURI GRADA RIJEKE ZA 2019. GODINU	3.370.000,00 HRK	400.000,00 HRK	20.000,00 HRK	0,59%	4
2019	PLAN RASPODJELE SREDSTAVA ZA PROGRAME JAVNIH POTREBA U KULTURI GRADA RIJEKE ZA 2019. GODINU	3.489.970,00 HRK	400.000,00 HRK	79.000,00 HRK	2,26%	7
2020	PLAN RASPODJELE SREDSTAVA ZA PROGRAME JAVNIH POTREBA U KULTURI GRADA RIJEKE ZA 2020. GODINU	3.489.050,00 HRK	400.650,00 HRK	48.000,00 HRK	1,38%	9
2021	PLAN RASPODJELE SREDSTAVA ZA PROGRAME JAVNIH POTREBA U KULTURI GRADA RIJEKE ZA 2020. GODINU	3.171.000,00 HRK	400.000,00 HRK	83.300,00 HRK	2,63%	6

Tijela područne (regionalne) samouprave - županije

Temeljem Rezultata javnog natječaja ili poziva, Odluke, Izvješća o provedbi i/li Zaključka o raspodjeli financijskih sredstava za „**javne potrebe u kulturi**“ sredstva su rasporedile sljedeće županije:

- Zagrebačka županija, Šibensko-kninska županija, Istarska županija, Primorsko-goranska županija, Dubrovačko-neretvanska županija, Osječko-baranjska županija, Brodsko-posavska županija, Krapinsko-zagorska županija, Karlovačka županija, Požeško-slavonska županija, Međimurska županija, Koprivničko-križevačka županija, Bjelovarsko-bilogorska županija, Sisačko-moslavačka županija, Zadarska županija,

Temeljem Odluka o raspodjeli sredstava za „**javne potrebe u kulturi i sportu**“ sredstva su rasporedile sljedeće županije:

- Splitsko-dalmatinska županija,

Temeljem Popisa korisnika „**potpora, bespovratnih sredstava, donacija i drugih pomoći iz proračuna županije**“ sredstva su rasporedile sljedeće županije:

- Ličko-senjska županija

Temeljem Odluka o raspodjeli financijskih potpora iz Programa „**javnih potreba u kulturi i tehničkoj kulturi**“ sredstva su rasporedile sljedeće županije:

- Vukovarsko-srijemska županija

Temeljem Odluke o dodjeli financijskih sredstava programima i projektima „**udruga u kulturi**“ koji su od općeg interesa sredstva su rasporedile sljedeće županije:

- Virovitičko-posavska županija

Temeljem Odluke o financiranju „**programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge**“ sredstva su rasporedile sljedeće županije:

- Varaždinska županija

Primorsko-goranska županija						
GOD.	NAZIV POZIVA / NATJEČAJA / DOKUMENTA	UKUPNO DODIJELJENA SREDSTVA	UKUPNO DODIJELJENA SREDSTVA ZA FILM I AV DJELATNOSTI	SREDSTVA DODIJELJENA ZA FILMSKO OBRAZOVANJE I POTICANJE FILMSKE PISMENOSTI	POSTOTAK SREDSTAVA DODIJELJENIH ZA FILMSKO OBRAZOVANJE I POTICANJE FILMSKE PISMENOSTI	BROJ SUBJEKATA/ KORISNIKA
2018	Program javnih potreba u kulturi Primorsko-goranske županije za 2018. godinu	1.535.000,00 HRK	79.800,00 HRK	45.800,00 HRK	2,98%	6
2019	Program javnih potreba u kulturi Primorsko-goranske županije za 2019. godinu	1.815.000,00 HRK	67.000,00 HRK	43.000,00 HRK	2,37%	4
2020	Program javnih potreba u kulturi Primorsko-goranske županije za 2020. godinu	1.940.000,00 HRK	99.000,00 HRK	49.000,00 HRK	2,53%	7
2021	Program javnih potreba u kulturi Primorsko-goranske županije za 2021. godinu	1.990.000,00 HRK	108.000,00 HRK	37.000,00 HRK	1,86%	5

Zaključci / Prijedlozi

Kako bi se stekli uvjeti za izradu Analize sustava financiranja svih programskih aktivnosti i projekata na teritoriju Republike Hrvatske koji imaju za cilj razvoj filmske edukacije i poticanje filmske pismenosti u sljedećem četverogodišnjem razdoblju, predlažemo:

- Usklađivanje svih lokalnih i regionalnih (područnih) samouprava sa Zakonom o javnim potrebama u kulturi,
- Pri objavi Javnih poziva, te posebno pri objavi rezultata Javnih poziva, izdvajanje programskih aktivnosti razvoja filmske edukacije i poticanja filmske pismenosti, jednako u okviru institucionalnog djelovanja kao i u okviru izvaninstitucionalnog djelovanja svih poslovnih subjekata koji iste provode,
- Uspostavljanje sustava dostave podataka od strane ustanova u kulturi o provedbi programa i projekata razvoja filmske edukacije i poticanja filmske pismenosti financirane redovitim sredstvima ustanova (putem ugovora s osnivačima),
- Osiguranje cjelovitih izvješća od strane svih korisnika javnih sredstava, koji provode programe i projekte razvoja filmske edukacije i poticanja filmske pismenosti. Sastavnim dijelom izvješća treba biti tabela iz koje je razvidna raspodjela sredstava na područja predviđena Analizom stanja razvoja filmske edukacije i poticanja filmske pismenosti:
 - Razvoj filmskog obrazovanja u okviru institucionalnog odgoja i obrazovanja
 - o Predškolski odgoj i obrazovanje
 - o Osnovnoškolski odgoj i obrazovanje: Razredna nastava
 - o Osnovnoškolski odgoj i obrazovanje: Predmetna nastava
 - o Srednjoškolski odgoj i obrazovanje
 - Obrazovanje i stručno usavršavanje odgojno-obrazovnih djelatnika i djelatnika u kulturi
 - Stvaralaštvo djece i mladih
 - o Stvaralaštvo djece i mladih u okviru odgojno-obrazovnog sustava
 - o Stvaralaštvo djece i mladih izvan odgojno-obrazovnog sustava
 - Istraživačke djelatnosti u okviru filmskog obrazovanja
 - Razvoj publika i poticanje filmske pismenosti
 - o Odrasli
 - o Djeca i mladi
 - Osiguranje dostupnosti audiovizualnih sadržaja za ranjive skupine

*prijedlog tabele za korisnike javnih sredstava: <https://drive.google.com/drive/folders/1WhtGpjCpB2pYDYgJqSX7wrmeQugunMx>

obrta za poslovne i ostale usluge

vl. Tatjana Aćimović
Trg Marka Marulića, 12,
10000 Zagreb

e-mail: media.poslovne.usluge@gmail.com
mob: +385989349270